

Régi magyarországi irodalom 1.

Tétel- és olvasmányjegyzék a BBNMI05200 tanegységhez

Az előadások anyaga mellett minden tételhez szükséges a **szövegek**, valamint a **kötelező** és **egy választható szakirodalom** ismerete. (A Kézikönyv szövege helyenként – az előadásokon elhangzottak és az újabb szakirodalom szerinti – kritikával kezelendő!)

Általánosan használt szövegkiadások, szöveggyűjtemények, sorozatok

- *Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalom történetéhez: Középkor*, szerk. MADAS Edit. Bp., Tankönyvkiadó, 1992. (A továbbiakban: Szgy. I.)
- *Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalom történetéhez: Reneszánsz kor*, szerk. BITSKEY István. Bp., Tankönyvkiadó, 1990. (A továbbiakban: Szgy. II.)
- *Régi magyar irodalmi szöveggyűjtemény, I: Humanizmus*, szerk. ÁCS Pál, JANKOVICS József, KÖSZEGHY Péter, Bp., Balassi, 1998. (A továbbiakban: Szgy. III.)
- *Régi magyar irodalmi szöveggyűjtemény, II: A 16. század magyar nyelvű világi irodalma*, szerk. JANKOVICS József, KÖSZEGHY Péter, SZENTMÁRTONI SZABÓ Géza, Bp., Balassi, 2000. (A továbbiakban: Szgy. IV.)
- *Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalomból, I*, szerk. KOVÁCS Sándor Iván, Bp., Osiris, 1998.
- *Régi magyar költők tára, XVI. század, I–XIII*, Bp., 1877–2018. (A továbbiakban: RMKT XVI.)
- *Régi magyar költők tára, XVII. század, I–XVII*, Bp., 1959–2016. (A továbbiakban: RMKT XVII.)
- *Régi magyar drámai emlékek, I–II*, kiad. KARDOS Tibor, DÖMÖTÖR Tekla, Bp., Akadémiai, 1960.
- *Régi magyar prózai emlékek, I–X*, Bp., 1968–1993.

Általános szakirodalom

- *A magyar irodalom története 1600-ig*, szerk. KLANICZAY Tibor, Bp., Akadémiai, 1964. (A továbbiakban: Kézikönyv I.)
- *A magyar irodalom története 1600-tól 1772-ig*, szerk. KLANICZAY Tibor, Bp., Akadémiai, 1964. (A továbbiakban: Kézikönyv II.)
- *Pannon enciklopédia: Magyar nyelv és irodalom*, főszerk. SIPOS Lajos, Bp., Dunakanyar, 2000, 202–229.
- *A magyar nyelv és irodalom enciklopédiája*, főszerk. SIPOS Lajos, Bp., Magyar Könyvklub, 2002, 289–332.
- *A magyar irodalom történetei, I: A kezdetektől 1800-ig*, szerk. JANKOVITS László, ORLOVSZKY Géza, Bp., Gondolat, 2007. (A továbbiakban: *A magyar irodalom történetei, I.*)
- *Magyar irodalomtörténet*, szerk. HORVÁTH Iván et al., <https://f-book.com/mi/>.
- *Magyar irodalom*, főszerk. GINTLI Tibor, Bp., Akadémiai, 2010, 2011², 23–200. (A továbbiakban: *Magyar irodalom.*)
- *Magyar művelődéstörténeti lexikon, I–XIV*, főszerk. KÖSZEGHY Péter, szerk. TAMÁS Zsuzsanna, Bp., Balassi, 2003–2014. (A továbbiakban: MAMÚL.)

1. A régi magyarországi irodalom jellege. Korszakolás, nyelv- és íráshasználat, retorika és poétika.

Kötelező szakirodalom:

HARGITTAY Emil, *A régi magyarországi irodalom jellege (decem rationes) = Bevezetés a régi magyarországi irodalom filológiájába*, szerk. H. E., Bp., Universitas, 2003, 75–88; *Magyar irodalom*, 23–28, 40–45.

Választható szakirodalom:

TARNAI Andor, „*A magyar nyelvet írni kezdik*”: *Irodalmi gondolkodás a középkori Magyarországon*, Bp., Akadémiai, 1984.

MADAS Edit, MONOK István, *A könyvkultúra Magyarországon a kezdetektől 1800-ig*, Bp., Balassi, 2003, 11–88. *retorika; verstan* = MAMÚL, X, 79–89; XIII, 410–418.

BARTÓK István, „*Nem egyéb, hanem magyar poézis*”: *Sylvester János nyelv- és irodalomszemlélete európai és magyar összefüggésekben*, Bp., Universitas, 2007, 185–233.

ÁCS Pál, *A látható nyelv: A költészet vizuális képe a 16. századi magyar könyvekben* = Á. P., *Átszítált idő: Tinóditól Tandoriig*, Pozsony, Kalligram, 2014, 27–44; vagy: *Doromb: Közköltészeti tanulmányok*, I, szerk. CSÖRSZ Rumen István, Bp., Reciti, 2012, 43–58.

2. Árpád-kori legendák és Szent István király *Intelmei*

Szövegek:

Szent István király intelmei Szent Imre herceghez; Zoerárd és Benedek legendája, Szent István király legendái, Szent Imre legendája, Szent Gellért Nagy legendája, Szent László legendája (Szgy. I, 22–27, 30–77; vagy: *Árpád-kori legendák és intelmek*, s. a. r. ÉRSZEGI Géza, Bp., Szépirodalmi, 1983.)

Kötelező szakirodalom:

Kézikönyv I, 52–54, 60–62; *Magyar irodalom*, 28–33.

Választható szakirodalom:

KLANICZAY Gábor, *Az uralkodók szentsége a középkorban: Magyar dinasztikus szentkultuszok és európai modellek*, Bp., Balassi, 2000, 114–168.

KLANICZAY Gábor, *Szent István legendái a középkorban = Szent István és kora*, szerk. GLATZ Ferenc, KARDOS József, Bp., MTA TTI, 1988, 185–196.

SZOVÁK Kornél, *László-legendák: A csodás történetek hátttere*, Rubicon, 2017/9, 40–45.

MADAS Edit, HORVÁTH Zoltán György, *Középkori prédikációk és falképek Szent László királyról*, Bp., Romanika, 2008, 7–25, 377–416.

ÉRSZEGI Géza, *Szent István Intelmei fiához: A tartalom és forma egysége = Szent Imre 1000 éve: Tanulmányok Szent Imre tiszteletére születésének ezredik évfordulója alkalmából*, szerk. KERNY Terézia, Székesfehérvár, 2007, 24–29.

3. Történeti irodalom. Anonymus, Kézai Simon és a *Képes Krónika*.

Szövegek:

ANONYMUS, *Gesta Hungarorum*; KÉZAI Simon, *A magyarok viselt dolgai; Képes Krónika* [részletek] (Szgy. I, 78–132.)

Kötelező szakirodalom:

Kézikönyv I, 80–93; *Magyar irodalom*, 33–38.

Választható szakirodalom:

HORVÁTH János, *P. mester és műve*, ItK, 1966, 1–53, 261–282.

JANKOVITS László, *P. mester, a hazugok, a fecsegők és az álmodozók*, ItK, 1998, 1–9; vagy: J. L., *Hazugok, fecsegők, álmodozók: Tanulmányok a régi magyar költészetéről*, Bp., Balassi, 2006, 9–20.

SZÚCS Jenő, *Társadalomelmélet, politikai teória és történelemszemlélet Kézai Simon Gesta Hungarorumában*, Századok, 1973, 569–641, 823–873.

Képes Krónika, s. a. r. SZOVÁK Kornél, VESZPRÉMY László, Bp., Osiris, 2004, 233–256 [utószó], Képek.

4. A magyar nyelvű irodalom kezdetei. A *Halotti Beszéd* és az *Ómagyar Mária-siralom*.

Szövegek:

Szgy. I, 317–328.

Kötelező szakirodalom:

Magyar irodalom, 45–48, 52–57; *középkori irodalom* = MAMŰL, VI, 241–247.

Választható szakirodalom:

A HB-ről és az ÓMS-ről is kötelező 1-1 szakirodalmi tétel ismerete!

BALÁZS János, *Magyar deákság: Anyanyelvünk és az európai nyelvi modell*, Bp., Magvető, 1980, 451–486.

MADAS Edit, *Középkori prédikációirodalmunk történetéből*, Debrecen, Kossuth Egyetemi, 2002, 83–125.

MADAS Edit, *A szóbeliség és írásbeliség határán = A magyar irodalom történetei*, I, 59–70.

„Világ világa, virágnak virága...” [*Ómagyar Mária-siralom*], bemutatja VIZKELETY András, Bp., Európa, 1986.

VIZKELETY András, *A magyar líra első fennmaradt terméke = A magyar irodalom történetei*, I, 71–77.

SZATHMÁRI István, *Az Ómagyar Mária-siralom (Stiluselemzés)* = SZ. I., *Három fejezet a magyar költői stílus történetéből*, Bp., Akadémiai, 1995 (Nyelvtudományi értekezések, 140), 29–42; vagy: SZ. I., *A stiluselemzés elmélete és gyakorlata*, Székesfehérvár, Kodolányi János Főiskola, 2002 (Kodolányi Füzetek, 16), 36–50.

5. Egyházi irodalom a középkor végén. Prédikációk, legendák, imádságok, költészet, bibliafordítás.

S z ö v e g e k :

prédikációk: TEMESVÁRI Pelbárt, LASKAI Osvát, *Érdy-kódex* (Szgy. I, 176–190, 452–461.)

Szent Margit legendája (Szgy. I, 407–428; vagy: *Árpád-kori legendák és intelmek*, s. a. r. ÉRSZEGI Géza, Bp., Szépirodalmi, 1983.)

imádságok, énekek: Szgy. I, 331–337, 467–468, 493–542.

K ö t e l e z ő s z a k i r o d a l o m :

Kézikönyv I, 111–115, 138–162, 164–169; *Magyar irodalom*, 48–52, 83–90; *magyar nyelvű kódexirodalom (1470–1530)* = MAMŰL, VII, 179–186.

V á l a s z t h a t ó s z a k i r o d a l o m :

TARNAI Andor, „*A magyar nyelvet írni kezdik*”: *Irodalmi gondolkodás a középkori Magyarországon*, Bp., Akadémiai, 1984, 257–266.

V. KOVÁCS Sándor, *Temesvári Pelbárt egy korszakváltás sodrában* = TEMESVÁRI Pelbárt *Válogatott írásai*, vál. V. K. S., Bp., Európa, Helikon, 1982, 411–442.

A Néma Barát megszólal, szerk. MADAS Edit, Bp., Magvető, 1985, Utószó.

KLANICZAY Tibor, KLANICZAY Gábor, *Szent Margit legendái és stigmái*, Bp., Argumentum, 1994, 15–91. és Vizkelety András recenziója a kötetről: MKsz, 1996, 125–130.

DOBSZAY László, *Az anyanyelvű népének = Magyarország zenetörténete, I: Középkor*, szerk. RAJECZKY Benjamin, Bp., Akadémiai, 1988, 457–478.

KURCZ Ágnes, *Vásárhelyi András Mária-éneke = A régi magyar vers*, szerk. KOMLOVSZKI Tibor, Bp., Akadémiai, 1979, 23–32.

VADAI István, *Vásárhelyi András Mária-énekéről = Népének és gyülekezeti énekek a 17. századi Magyarországon*, szerk. SZÁDOCZKI Vera, Budapest, MTA–PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport, 2017 (Pázmány Irodalmi Műhely: Lelkiségtörténeti tanulmányok, 16), 153–170.

6. Reneszánsz és humanizmus Magyarországon. A korai és a 16. századi magyar humanizmus.

S z ö v e g e k :

Galeotto MARZIO, *Mátyás királynak kiváló és bölcs mondásairól és tetteiről szóló könyv*, Bp., Magyar Helikon, 1977; vagy *Humanista történetírók*, szerk. KULCSÁR Péter, Bp., Szépirodalmi, 1977, 52–107.

KOMJÁTHY Benedek: Szgy. II, 130–133.

Esopus fabulái PESTI Gábor szerint, kiad. ÁCS Pál, Bp., Magvető, 1980.

SYLVESTER János: Szgy. II, 137–141.

OLÁH Miklós: Szgy. II, 127–130. vagy Szgy. III, 503–520.

ZSÁMBOKY János: Szgy. III, 557–574.

K ö t e l e z ő s z a k i r o d a l o m :

Kézikönyv I, 205–225, 247–266, 272–303; *Magyar irodalom*, 58–63.

V á l a s z t h a t ó s z a k i r o d a l o m :

humanizmus; reneszánsz; reneszánsz irodalom = MAMŰL IV, 191–220; X, 7–19, 37–55.

GERÉZDI Rabán, *Irodalmi nyelvünk kialakulásáról* = G. R., *Janus Pannoniustól Balassi Bálintig*, Bp., Akadémiai, 1968, 310–330.

VARJAS Béla kísérő tanulmánya = SYLVESTER János, *Új testamentum, Ujsziget, 1541* [hasonmás kiadás], Bp., Akadémiai, 1960.

HUBERT Ildikó kísérő tanulmánya = PESTI MIZSÉR Gábor, *Új testamentum magyar nyelven, Bécs, 1536* [hasonmás kiadás], Bp., Balassi, MTA ITI, OSZK, 2002.

Esopus fabulái PESTI Gábor szerint, kiad. ÁCS Pál, Bp., Magvető, 1980, 201–231 [utószó].

RITÓÓKNÉ SZALAY Ágnes, *Erasmus és a XVI. századi magyarországi értelmiség* = R. Sz. Á., „*Nympha super ripam Danubii*”: *Tanulmányok a XV–XVI. századi magyarországi művelődés köréből*, Bp., Balassi, 2002, 161–174.

TÉGLÁSY Imre, *A nyelv- és irodalomelmélet kezdetei Magyarországon (Sylvester Jánostól Zsámboky Jánosig)*, Bp., Akadémiai, 1988, 48–64, 92–118.

7. Janus Pannonius

S z ö v e g e k :

JANUS Pannonius versei (pl. J. P. *Összes munkái*, kiad. V. KOVÁCS Sándor, Bp., Tankönyvkiadó, 1987, 9–528; vagy *J. P. – Magyarországi humanisták*, szerk. KLANICZAY Tibor, Bp., Szépirodalmi, 1982, 7–196.)

K ö t e l e z ő s z a k i r o d a l o m :

Kézikönyv I, 226–247; *Magyar irodalom*, 63–70.

V á l a s z t h a t ó s z a k i r o d a l o m :

JANKOVITS László, *Accessus ad Janum: A műértelmezés hagyományai Janus Pannonius költészetében*, Bp., Balassi, 2002, 117–139 [*Búcsú Váradtól*] vagy 141–221 [*Ad animam suam*].

JANKOVITS László, *A diadalmas mandulafa*, Jelenkor, 2012, 1113–1119.

JANKOVITS László, *Ragyogó hegyentúl: Janus Pannonius Várad-verséről*,
http://www.arkadiafolyoirat.hu/images/000_irodalom/IRO007_TAN_jankovits_janus.pdf.

JELENITS István, *Janus Pannonius elégiája a táborozó Balázshoz*, ItK, 1972, 355–357.

KOCZISZKY Éva, *Janus Pannonius: Ad animam suam*, ItK, 1981, 192–209.

8. Reneszánsz és reformáció. A reformáció irányzatai és műfajai.

S z ö v e g e k :

FARKAS András, BATIZI András, SZKHÁROSI HORVÁT András, SZTÁRAI Mihály, KECSKEMÉTI VÉG Mihály, SZEGEDI Gergely, MELIUS JUHÁSZ Péter, KÁROLYI Gáspár, BOGÁTI FAZAKAS Miklós művei: Szgy. II, 157–227, 622–636.

K ö t e l e z ő s z a k i r o d a l o m :

Kézikönyv I, 311–362, 506–514; *Magyar irodalom*, 142–146.

V á l a s z t h a t ó s z a k i r o d a l o m :

reformáció; reformáció és anyanyelvű irodalom = MAMÚL IX, 399–441.

BITSKEY István, *Hitviták tüzeiben*, Bp., Gondolat, 1978.

BÓTA László, *A magyar zsoltár Szenci Molnár Albert előtt = Szenci Molnár Albert és a magyar későreneszánsz*, szerk. CSANDA Sándor, KESERŰ Bálint, Szeged, JATE, 1978 (Adattár, 4), 163–179.

PÉCZELY László, *Kecskeméti Vég Mihály: LV. psalmus = A régi magyar vers*, szerk. KOMLOVSZKI Tibor, Bp., Akadémiai, 1979, 71–91.

VARJAS Béla, *A magyar reneszánsz irodalom társadalmi gyökerei*, Bp., Akadémiai, 1982, 255–286.

RMKT XVI/13/A [BOGÁTI FAZAKAS Miklós énekei], 7–15, 433–478.

DIENES Dénes, *Farkas András: „Az zsidó és a magyar nemzetről” című műve teológiája és kortársi párhuzamai*, Sárospataki Füzetek, 2007/2, 65–78.

9. A magyar széppróza kezdetei. Bornemisza Péter és Heltai Gáspár prózája.

S z ö v e g e k :

BORNEMISZA Péter, *Ördögi kísértetek*

HELTAI Gáspár műveiből: Szgy. II, 249–284.

K ö t e l e z ő s z a k i r o d a l o m :

Kézikönyv I, 362–382; *Magyar irodalom*, 117–122.

V á l a s z t h a t ó s z a k i r o d a l o m :

NEMESKÜRTY István, *A magyar széppróza születése*, Bp., Szépirodalmi, 1963, 59–196.

NEMESKÜRTY István, *Bornemisza Péter kísértései*, Bp., Szépirodalmi, 1984, 103–168; vagy: N. I., *Bornemisza Péter és kora*, Bp., Szabad Tér, 1999, 433–468.

OLÁH Szabolcs kísérő tanulmánya = BORNEMISZA Péter, *Predikatioc ... 1584* [hasonmás kiadás], Bp., Balassi, OSZK, 2000.

Háló: Válogatás Heltai Gáspár műveiből, s. a. r. KÖSZEGHY Péter, Bp., Magvető, 1979, 407–436 [utószó].

NEMESKÜRTY István, *Heltai Ponciánusa és a magyar reneszánsz szórakoztató próza*, ItK, 1972, 555–579.

BITSKEY István, *Heltai Gáspár, a fabulairó* = HELTAI Gáspár, *Száz fabula*, s. a. r. B. I., Bp., Európa, 1987, 211–233; vagy: B. I., *Eszmék, művek, hagyományok*, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó, 1997, 55–67.

10. A középkori és reneszánsz magyar dráma

S z ö v e g e k :

Három körösztény leány; BORNEMISZA Péter: *Tragoedia magyar nyelven (Electra)*; BALASSI Bálint: *Szép magyar komédia* (pl. *Magyar drámairók: 16–18. század*, szerk. NAGY Péter, Bp., Szépirodalmi, 1981).

K ö t e l e z ő s z a k i r o d a l o m :

Kézikönyv I, 163–165, 356–362, 376–377, 445–447, 476–478; *Magyar irodalom*, 122–128, 169–172.

V á l a s z t h a t ó s z a k i r o d a l o m :

TÓTH Péter, „*Némely alázatos doktor Szíz Mária képében*” = *A magyar irodalom története*, I, 180–194.

PIRNÁT Antal, *A magyar reneszánsz dráma poétikája*, ItK, 1969, 527–555.
LATZKOVITS Miklós, *A 16. századi magyar dráma = A magyar irodalom története*, I, 250–265.
BORZSÁK István, *Az antikvitás XVI. századi képe*, Bp., Akadémiai, 1960, 13–132.
Amedeo DI FRANCESCO, *A pásztorjáték szerepe Balassi Bálint költői fejlődésében*, Bp., Akadémiai, 1979.
Gyarmati BALASSI Bálint, *Szép magyar komédia*, kiad. KŐSZEGHY Péter, SZABÓ Géza, Bp., Szépirodalmi, 1990, 91–110 [utószó].

11. A 16. századi világi költészet

S z ö v e g e k :

CSÁTI Demeter *Éneke Pannónia megvételéről* (Szgy. I.)
Soproni virágének; Körmöcbányai táncszó; APÁTI Ferenc Cantilenája; Szabács viadala (Szgy. I. vagy Szgy. IV.)

TINÓDI Sebestyén: *Sokféle részögösről, Az udvarbírákról, Egri históriának summája*; Gyulai névtelen: *Cantio de militibus pulchra; Az vitéz Turi Györgynek vitézségéről és haláláról*; ILOSVAI Péter: *Toldi Miklós históriája; Eurialus és Lucretia; Árgirus* (Szgy. IV)

K ö t e l e z ő s z a k i r o d a l o m :

Kézikönyv I, 179–183, 388–411, 439–445, 523–538; *Magyar irodalom*, 90–110, 128–142, 146–162.

V á l a s z t h a t ó s z a k i r o d a l o m :

GERÉZDI Rabán, *A magyar világi líra kezdetei*, Bp., Akadémiai, 1962, 213–265.
VARJAS Béla, *A magyar reneszánsz irodalom társadalmi gyökerei*, Bp., Akadémiai, 1982, 125–148, 164–219.
TÓTH Tünde, *A virágénekvita = A magyar irodalom története*, I, 133–145.
TINÓDI Sebestyén, *Krónika*, kiad. SUGÁR István, bev. SZAKÁLY Ferenc, Bp., Európa, 1984, 7–75.
KARDOS Tibor, *Az Árgirus-széphistória*, Bp., Akadémiai, 1967, 321–344.
NAGY Péter, *Az Árgirus-kérdéshez = N. P., Határkő*, Bp., Argumentum, 1996, 107–130.
VADAI István, *Lucretia hálójában: A széphistória szöveghagyományáról és szerzőjéről*, ItK, 2016, 683–708.
CZINTOS Emese, *Példától az olvasmányig: A (szép)história a 16. század magyar irodalmában*, Bp., reciti, 2017, 169–196.

12. Balassi Bálint költészete

S z ö v e g e k :

Balassi Bálint összes verse. Ajánlott kiadás: Gyarmati BALASSI Bálint *Énekei*, kiad. KŐSZEGHY Péter, SZABÓ Géza, Bp., Szépirodalmi, 1986; vagy újabb, a *Balassa-kódex* rendjét követő kiadás.

K ö t e l e z ő s z a k i r o d a l o m :

Kézikönyv I, 448–481; HORVÁTH Iván, *Balassi könyve = A magyar irodalom története*, I, 351–362.

V á l a s z t h a t ó s z a k i r o d a l o m :

BITSKEY István, „*Az magyar nyelvnek dicsősége*” (*Balassi-értelmezések, 1899–1994*) = B. I., *Eszmék, művek, hagyományok*, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó, 1996, 68–84.
KLANICZAY Tibor, *A szerelem költője = K. T., Reneszánsz és barokk*, Bp., Szépirodalmi, 1961, 183–295; vagy: Ua., Szeged, Szukits, 1997², 147–235.
PIRNÁT Antal, *Balassi Bálint poétikája*, Bp., Balassi, 1996.
HARGITTAY Emil, *Az Egy katonaének mint az eszményítés verse = Irodalomtanítás a harmadik évezredben*, főszerk. SIPOS Lajos, Bp., Krónika Nova, 2006, 422–427.
SZILASI László, *A sas és az apró madarak: Balassi Bálint költői nyelvének utóélete a XVII. század első harmadában*, Bp., Balassi, 2008, 76–85 vagy 217–235.
NÉMETH G. Béla, *Balassi Bálint: Adj már csendességet... = A régi magyar vers*, szerk. KOMLOVSZKI Tibor, Bp., Akadémiai, 1979, 145–159.
VADAI István, *Balassi Bálint elvegyült énekei*, ItK, 2014, 393–402.

13. Rimay János és a manierizmus

S z ö v e g e k :

RIMAY János versei és prózai írásai: RIMAY János *Írásai*, kiad. ÁCS Pál, Bp., Balassi, 1992.
PRÁGAI András ajánlása és előszava a “*Fejedelmek serkentő órája*”-hoz: RMKT XVII/8, 469–498.

K ö t e l e z ő s z a k i r o d a l o m :

Kézikönyv II, 15–29, 45–46; *Magyar irodalom*, 178–200.

V á l a s z t h a t ó s z a k i r o d a l o m :

- ÁCS Pál, *A késő reneszánsz meglazult pillérei: Sztoicizmus és manierizmus az irodalomban = Mátyás király öröksége: Késő reneszánsz művészet Magyarországon (16–17. század)*, szerk. MIKÓ Árpád, VERŐ Mária, Bp., Magyar Nemzeti Galéria, 2008, 36–50.
- KOMLOVSZKI Tibor, *Rimay és a Balassi-hagyomány*, ItK, 1982, 589–600; vagy: K. T., *Mester és tanítvány = K. T., A Balassi-vers karaktere*, Bp., Balassi, 1992, 67–101.
- ZEMPLÉNYI Ferenc, *Magyar kísérlet a meditatív verskötet-kompozícióra = Z. F., Műfajok reneszánsz és barokk között*, Bp., Universitas, 2002, 129–146.
- ÁCS Pál, „Az idő ósága”: *Történetiség és történetiszemlélet a régi magyar irodalomban*, Bp., Osiris, 2001, 32–68.
- SZILASI László, *A sas és az apró madarak: Balassi Bálint költői nyelvének utóélete a XVII. század első harmadában*, Bp., Balassi, 2008, 165–216.
- JANKOVITS László, *A könnyező orvos: Rimay János Ilona-verse*, ItK, 2018, 785–802.
- KECSKEMÉTI Gábor, *Rimay retorikai nézeteinek forrásai és összetevői*, ItK, 2005, 222–242.
- HARGITTAY Emil, *Gloria, fama, literatura: Az uralkodói eszmény a régi magyarországi fejedelmi tükrökben*, Bp., Universitas, 2001, 56–65.

14. Szenci Molnár Albert és a protestáns humanizmus

S z ö v e g e k :

- MAGYARI István, *Az országokban való sok romlásoknak okairól*, s. a. r. KATONA Tamás, Bp., Magyar Helikon, 1979.
- ALVINCZI Péter, *Magyarország panasza = Magyar gondolkodók, 17. század*, kiad. TARNÓC Márton, Bp., Szépirodalmi, 1979, 165–185.
- Szenci könyvajánlásaiból: SZENCI MOLNÁR Albert *Válogatott művei*, s. a. r. VÁSÁRHELYI Judit, Bp., Magvető, 1976, 45–59, 153–196, 235–255.
- Szenci zsolttáiraiból: 23., 29., 35., 38., 42., 90., 101. és 130. zsolttárok (*Uo.* vagy RMKT XVII/1).
- SZEPSI CSOMBOR Márton, *Europica varietas* [részletek] = *Magyar utazási irodalom*, vál. KOVÁCS Sándor Iván, Bp., Szépirodalmi, 1990, 368–407.
- K ö t e l e z ő s z a k i r o d a l o m :
- Kézikönyv II, 51–85.
- V á l a s z t h a t ó s z a k i r o d a l o m :
- MAKKAI László utószava = MAGYARI István, *Az országokban való sok romlásoknak okairól*, s. a. r. KATONA Tamás, Bp., Magyar Helikon, 1979, 187–208.
- HELTAI János, *Alvinczi Péter pályája = ALVINCZI Péter, Magyarország panaszainak megoltalmazása és válogatás prédikációiból, leveleiből*, kiad. H. J., Bp., Európa, 1989, 231–257.
- VÁSÁRHELYI Judit kísérő tanulmánya = SZENCI MOLNÁR Albert *Psalterium Ungaricum – Kis katekizmus. Herborn, 1607* [hasonmás kiadás], Bp., Balassi, OSZK, 2017.
- KOVÁCS Sándor Iván, *Szenci Molnár Albert: XXIX. zsolttár = A régi magyar vers*, szerk. KOMLOVSZKI Tibor, Bp., Akadémiai, 1979, 215–224. és SZENTPÉTERI Márton, „*Vox Dei majestatis intoniut*”: *Adalék a Szenci Molnár Albert fordította 29. zsolttár értelmezéséhez = A zsolttár a régi magyar irodalomban*, szerk. PETRÓCZI Éva, SZABÓ András, Bp., KGRE, L’Harmattan, 2011, 161–166.
- SZENCI MOLNÁR Albert *Naplója*, kiad. SZABÓ András, Bp., Universitas, 2003, 5–50.
- KOVÁCS Sándor Iván, *Szepsi Csombor Márton és az Europica varietas = SZEPSI CSOMBOR Márton, Europica varietas*, kiad. KULCSÁR Péter, Bp., Szépirodalmi, 1979, 7–83.
- HARGITTAY Emil, *Gloria, fama, literatura: Az uralkodói eszmény a régi magyarországi fejedelmi tükrökben*, Bp., Universitas, 2001, 13–36, 66–70.